21 Νοεμβρίου 2014

Νέες κρίσεις και Απόψεις για το βιβλίο”Παρακλητικός Κανόνας εις το Θείον και Προσκυνούμενον, Πανάγιον και Παράκλητον Πνεύμα»

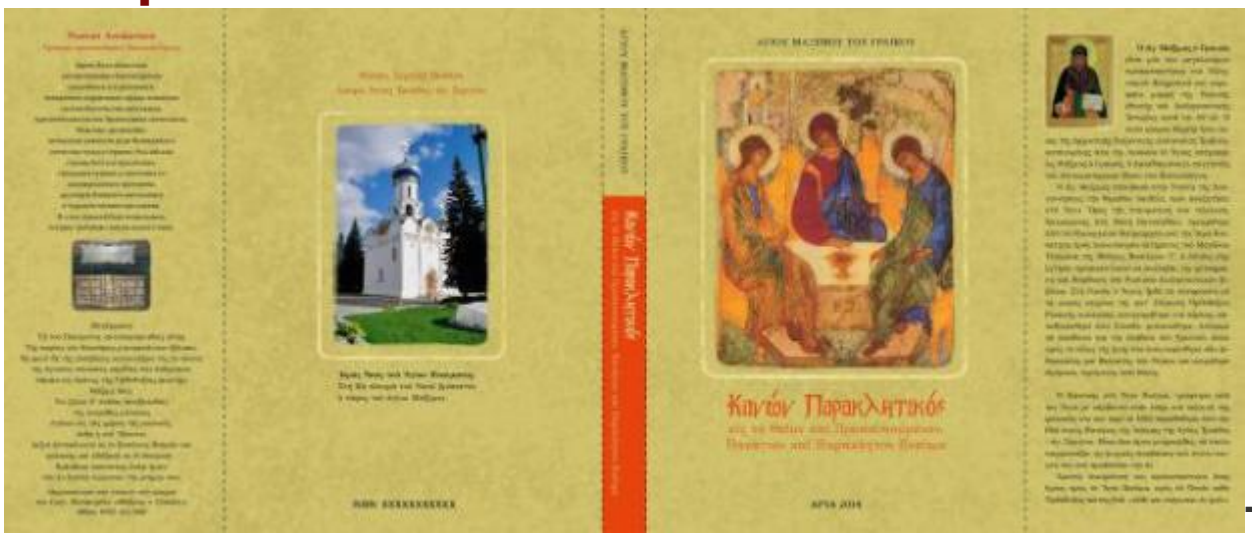

του

Οσίου Πατρός ημών Μαξίμου του Γραικού.

(Ανανέωση 16/11/2014)

Εισαγωγικά

Με την έκδοση του Παρακλητικού Κανόνα «εις το Θείον και Προσκυνούμενον, Πανάγιον και Παράκλητον Πνεύμα», του Οσίου Πατρός ημών Μαξίμου του Γραικού, στην Ορθόδοξη ελληνική υμνογραφική γλώσσα, κλείνει η ενότητα που αφορά την έκδοση των υμνογραφικών έργων του Αγίου Μαξίμου του Γραικού. Υπενθυμίζουμε ότι ο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός συνέθεσε τα εξής υμνογραφικά ποιήματα:

-Παρακλητικό Κανόνα στον Τίμιο Πρόδρομο.

-Ακολουθία στον Άγιο Έρασμο.

-Παρακλητικό Κανόνα στο Θείο και Προσκυνούμενο, Πανάγιο και Παράκλητο

Πνεύμα.

Δημοσιεύουμε στη συνέχεια, αποσπάσματα από νέες επιστολές που λάβαμε, όπου διατυπώνονται κρίσεις και απόψεις για την ιστορική αυτή έκδοση.

Ιερά Μονή Ξενοφώντος (Άγιο Όρος)

“….δια του παρόντος Μοναστηριακού γράμματος(25 Οκτωβρίου 2014) προαγόμεθα όπως συγχαρώμεν δια τον κόπον της αξιολόγου πρωτοβουλίας και την λίαν επιμελημένην έκδοσιν.

Νικόλαος Μάνης (ιεροψάλτης-εκπαιδευτικός)

Το νέο βιβλίο με τίτλο “Αγίου Μαξίμου του Γραικού – Κανών Παρακλητικός εις το

Θείον και Προσκυνούμενον Πανάγιον και Παράκλητον Πνεύμα”, που εξέδωσε ο Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Αθανασίου, αποτελεί μια ιστορική λειτουργική έκδοση, που έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό στο χώρο των εκδόσεων αυτών. Για πρώτη φορά παρουσιάζεται στην ελληνική λειτουργική γλώσσα Παράκληση στο Άγιο Πνεύμα. Συγκίνηση προκαλεί το γεγονός, ότι ο μεγάλος Άγιος Μάξιμος ο Γραικός (δηλαδή ο Έλληνας) – ο οποίος τιμάται περισσότερο από τους Ρώσους, παρά από τους συμπατριώτες του – συνέταξε αυτό τον Κανόνα μέσα στη φυλακή, γράφοντας με κάρβουνο στους τοίχους της, στην ελληνική γλώσσα! Αργότερα, όταν οι συνθήκες ήταν καλύτερες, κατέγραψε αυτό τον Κανόνα στην Σλαβονική γλώσσα. Στον Κανόνα αυτόν βασίζεται και η μετάφραση στην απλοελληνική και η προσαρμογή αυτής στην ελληνική λειτουργική γλώσσα.

Για την έκδοση ο π. Δημήτριος συνεργάστηκε κυρίως με δύο αξίους Καθηγητές, τον κ. Βλάσιο Σαββίδη και τον κ. Αντώνιο Μάρκου, συνεργασία που προσέδωσε μεγαλύτερο κύρος στην έκδοση αυτή. Ειδικώς, η λίαν επιτυχής προσαρμογή της νεοελληνικής μεταφράσεως του Κανόνος στην λειτουργική γλώσσα υπό του κ. Μάρκου, αποτελεί το καλύτερο μνημόσυνο του μεγάλου μας Αγίου Μαξίμου του Γραικού, που ανάλωσε τον βίο του με φοβερά βάσανα και κόπους για να στερεώσει τα Δόγματα και τις Παραδόσεις της Ορθοδοξίας στην Ρωσία.

Η απόκτηση του πονήματος αυτού είναι, για όσους γνωρίζουν τι εστί Μάξιμος ο Γραικός, επιβεβλημένη.

Συγχαίρω θερμώς τον π. Δημήτριο (και την συνεκδότιδα Πρεσβυτέρα του Χαρούλα) για την έκδοση αυτή και αναμένω, όπως όλοι οι φιλακόλουθοι και φιλόμουσοι αναγνώστες, και άλλες παρόμοιες εκδόσεις.

Κλείνοντας, εύχομαι ο Άγιος Μάξιμος να πρεσβεύει στο Πανάγιο Πνεύμα, να φωτίζει τον νουν και την καρδία όλων όσων κοπίασαν για την έκδοση ταύτη.

Νικόλαος Μάννης, Εκπαιδευτικός/Ιεροψάλτης.

———

Βιβλιοκρισία στον “Παρακλητικό Κανόνα εἰς τό Θεῖον καί Προσκυνούμενον, Πανάγιον Πνεῦμα» του Οσίου Μαξίμου του Γραικού.({Κώστα Παπαγεωργίου (Πολιτικού Επιστήμονος - Συγγραφέως)

Επιλέγοντας μια μικρή ομάδα εκλεκτών και ειδικά καταρτισμένων στο αντικείμενό τους συνεργατών, ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Δημήτριος Αθανασίου – γνωστός, αξιόλογος συγγραφέας θρησκευτικών και εκκλησιαστικών έργων – κατάφερε να παραδώσει στο φιλάγιο και φιλακόλουθο αναγνωστικό κοινό, μια άρτια, καλαίσθητη και επιμελημένη έκδοση, κύριο θέμα της οποίας είναι, ο « *Παρακλητικός Κανών εἰς τό Θεῖον καί Προσκυνούμενον, Πανάγιον Πνεῦμα*

», τον οποίο συνέγραψε ο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός και παραμένει ο μοναδικός μέχρι σήμερα στην εκκλησιαστική υμνογραφία. Ένα ακόμα βιβλίο του Πατέρα Δημητρίου προστίθεται στον κατάλογο των αξιοπρόσεκτων συγγραφικών έργων του, τα οποία φανερώνουν τον πνευματικό πλούτο της θρησκευτικής και εκκλησιαστικής μας παράδοσης, ενώ συνάμα πλαταίνουν και λαμπρύνουν την ελληνική βιβλιογραφία.

Σε σύντομο χαιρετισμό του, γραμμένο σε γλώσσα στρωτή και ρέουσα, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυρήνης κ. κ. Αθανάσιος Έξαρχος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας στη Μόσχα, αναφέρεται αδρομερώς στον «ἐν Ρωσία διαλάμψαντα Ὁμολογητή τῆς χριστιανικῆς πίστεως Ἅγιο Μάξιμο τόν Γραικό», επισημαίνοντας παράλληλα τη μεγάλη θεολογική αξία και το απαράμιλλο κάλλος του διασωθέντα Παρακλητικού Κανόνα.

Το βιβλίο προλογίζεται από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κυθήρων και Αντικυθήρων κ. κ. Σεραφείμ, ο οποίος εγκωμιάζει το αποτέλεσμα της καθ’ όλα θεοφιλούς προσπάθειας του άοκνου συγγραφέα. Σε απόσπασμα του κειμένου του, ο Σεβασμιώτατος ευστόχως καταθέτει: «Τόσον η επανασύνθεσις του αρχικού Κανόνος, όσον και η σύνθεσις του προσφάτου, αποτελούν πνευματικά επιτεύγματα εις δόξαν του Ευλογητού Θεού και του Προσκυνητού Αγίου Πνεύματος. Η αποκατάστασις του Κανόνος του Αγίου μετρικώς και τονικώς, παρά τας δυσχερείας του πράγματος, θεωρείται λίαν φιλότιμος και επιτυχής».

Στην εισαγωγή του για τον Παρακλητικό Κανόνα, ο εμπνευστής του έργου Πρωτοπρεσβύτερος π. Δημήτριος Αθανασίου πρώτα παρουσιάζει τις αντίξοες συνθήκες κάτω από τις οποίες γράφτηκε ο Κανών από τον Άγιο Μάξιμο, αρχικά στην ελληνική γλώσσα και στη συνέχεια στη Ρωσο – Σλαβωνική. Ακολούθως σημειώνει τα χαρακτηριστικά του Κανόνα, ενώ δεν παραλείπει να κάνει επ’ αυτού και εκτενή θεολογικό σχολιασμό. Για επίλογο της εισαγωγικής του σημείωσης, παραθέτει μια πνευματική προσωπογραφία του Αγίου Μαξίμου του Γραικού, την οποία ετοίμασε ο ίδιος, μέσα από ένα υμνογραφικό ποίημα του μακαριστού Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού.

Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσιάζει το δεκαεφτασέλιδο εισαγωγικό σημείωμα του Ομότιμου Καθηγητή Βλασίου Σαββίδη, στο οποίο γίνεται περιεκτική αναφορά του βίου του Αγίου Μάξιμου Γραικού και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες άφησε τη μάνδρα της μετάνοιάς του – την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου – και μετάβηκε στην τσαρική, Ορθόδοξη Ρωσία, καθώς και ευμενής κριτική του στη νέα μορφή που έλαβε ο «Παρακλητικός Κανόνας». Το έργο διανθίζεται με ευάριθμες αγιογραφίες

των περισπούδαστων και καταξιωμένων αγιογράφων Γεωργίου Κόρδη και Κωνσταντίνου Τάμπη, όπως και με κάποιες φωτογραφίες σχετικές του περιεχόμενου της έκδοσης. Στο μουσικό παράρτημα του βιβλίου περιλαμβάνονται «Τροπάρια μετά Δοξαστικού και Θεοτοκίου», μελοποιημένα από τον Πρωτοψάλτη και Μουσικοδιδάσκαλο Γεώργιο Χρονόπουλο. Ο Καθηγητής Αγιολογίας Αντώνιος Μάρκου, φιλόμουσος, πεπαιδευμένος και δεξιοτέχνης υμνογράφος, στον οποίο ανατέθηκε η υμνογραφική πρόταση και πιο συγκεκριμένα – καθώς ο ίδιος διατυπώνει – η μεταφορά και καταγραφή των σκέψεων ενός άλλου υμνογράφου ο οποίος είναι Άγιος, σκέψεις διατυπωμένες μάλιστα σε άλλη γλώσσα, αποτελεί εγχείρημα όντως δύσκολο και υπεύθυνο. Κατά την αρχαιοελληνική λόγια φράση, «τα καλά κόποις κτῶνται» και στην παρούσα περίπτωση στους πάντες προσφέρονται. Στον Καθηγητή κ. Μάρκου ανήκει και η ανασύνθεση της «Εὐχῆς εἰς τό Πανάγιον Πνεῦμα καί τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο», όπως και οι «24 ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΙ ΟΙΚΟΙ εἰς τόν ἐν Ἁγίοις Πατέρα ἡμῶν Μάξιμον τόν Γραικόν, φωτιστήν τῆς Ρωσίας (+1556)», που παρατίθενται στις δέκα τελευταίες σελίδες του έργου. Η φιλολογική επιμέλεια της έκδοσης έγινε από τη φιλόλογο, Πρεσβυτέρα Χαρούλα Τσουλιάη.

Διαβάζοντας ο αναγνώστης το νεοδημιούργητο, καλογραμμένο και προσεγμένο πόνημα, φέρνει νοερά στη μνήμη του τον ποιητή του ύμνου, ομόφυλό μας Άγιο Μάξιμο τον επικαλούμενο Γραικό. Τον διωχθέντα και φυλακισθέντα Όσιο Γέροντα, ο οποίος κατάμονος με το μόνο Θεό, μέσα στις υπόγειες, σκοτεινές και ανθυγιεινές φυλακές της Ρωσίας εμπνεύστηκε και φωτίστηκε από τον Ουράνιο Πατέρα μας, την ποίηση Παρακλητικού Κανόνα προς το «Θεῖον καί Προσκυνούμενον, Πανάγιον Πνεῦμα». Δέχτηκε έμπνευση μοναδική και φώτιση ξεχωριστή, για να προσφέρει έργο διαχρονικό, μοναδικό και ακτινοβόλο. Γίνεται ολοφάνερο πως το ακαταμάχητο όπλο της πίστεως, όχι μόνο προστατεύει τον καθένα μας από τα αιχμηρά βέλη του δόλιου και καταχθόνιου δαίμονα, αλλά ανεβάζει και σε υψηλούς αναβαθμούς, χαρίζοντας ακόμα και το «αἰώνιον ζῆν». Ο υβρισμένος, εξευτελισμένος και βασανισμένος καλόγερος Μάξιμος, που βρισκόταν αγκαλιά με το θάνατο, δε λύγισε μπροστά στους διώκτες του, δε λιποψύχησε μπροστά στην ανυπαρξία ανθρώπινης παρηγοριάς και στήριξης. Επικαλούμενος τη βοήθεια και ενίσχυση της Προστασία των Αδυνάτων, αναζήτησε διά μέσου Της και βρήκε νόημα ζωής και πνευματικής ελευθερίας, τα οποία τον έβγαλαν από τα αδιέξοδα της σωματικής και πνευματικής κλεισούρας που άθελά του οδηγήθηκε.

Ευχόμαστε από βάθους καρδιάς στον πολυσέβαστο Πρωτοπρεσβύτερο Δημήτριο Αθανασίου, να έχει την καλή υγεία, το χρόνο και το κουράγιο, να συνεχίσει την «ἐν

τύποις» εκκλησιαστική και πνευματική προσφορά του και δεν αμφιβάλλουμε ότι σταδιακά, σε ανύποπτο χρόνο, θα δεχτεί τα καλά του Δωρεοδότη Θεού.

{Κώστας Παπαγεωργίου (Πολιτικός Επιστήμων – Συγγραφεύς) Λευκωσία ΚΥΠΡΟΣ}

16/11/2014

Πηγή: fdathanasiou.wordpress.com